

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อการเรียนการสอนนับว่า เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นตัวกลางช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนเปรียบได้กับมือที่สามของครู (อาภรณ์ ใจเที่ยง 2537 : 182) โดยเฉพาะการสอนในระดับประถมศึกษา สื่อช่วยให้เด็กได้เรียนจากประสบการณ์ตรง ถึงแม้ว่าจะเป็นนามธรรมถ้าเด็กได้เห็นภาพ ได้แสดงความคิดเห็น ได้เข้าร่วมกิจกรรม เด็กจะเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นและจำได้แม่นยำ (ประไพร์ เทพธรรานนท์ 2526 : 82) นอกจากนี้ ครูสามารถนำสื่อการสอนมาใช้เป็นเครื่องทุนแรง ในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น โคมินิอุส (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต 2528 : 203 ; อ้างอิงมาจาก Comenius 1658 : 1670) ได้รวบรวมหลักการสอนจากความชำนาญในการสอนนักเรียนของท่านว่า “สิ่งใดที่ต้องการให้เด็กรู้ต้องสอนในสิ่งนั้นทีเดียว เอาสิ่งของนั้นให้ดู ไม่ใช่สอนเพียงแค่อธิบายให้ได้ยินหรือเขียนสัญลักษณ์ให้เห็นเพียงเท่านั้น”

แนวโน้มของกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องมีความสามารถที่หลากหลาย เพื่อให้รับกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ การศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาในอนาคตจำเป็นต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่าการรับความรู้จากการบอกเล่าของครู สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการบอกความรู้แก่นักเรียน มาเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ประดิษฐ์คิดค้น พัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีความสุข เกิดความพึงพอใจในการศึกษาเล่าเรียน และบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา นักการศึกษาและผู้สอนระดับประถมศึกษามีความเคยชินกับการสอนตามหลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2503 ที่ผู้สอนเป็นผู้บอกเนื้อหาและยึดตำราเป็นแม่แบบของการสอน ไม่มีความเคยชินกับการใช้สื่อการเรียนการสอน นักเรียนเรียนโดยการท่องจำได้แล้ว ก็สอบ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2528 : 552) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้น ตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างสรรค์ความรู้ของตน (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 67 - 68) นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 74 - 77) ได้ให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนรู้ว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรมีเนื้อหาสาระ ครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อ หรือห้องสมุดของสถานศึกษา ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีเลือก และการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ นั้นอย่างสม่ำเสมอ

6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา และชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

การพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพของการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนรู้ โดยให้ครูนั้นนำสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ และให้ครูได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้จะต้องมีการประเมินคุณภาพของสื่อด้วย และสุนันท์ สังข์อ่อง (2526 : 15) กล่าวว่า สื่อการสอนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน คือ

1. สื่อการสอนช่วยในการเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ให้แก่นักเรียน
2. สื่อการสอนช่วยให้ครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้หลากหลายรูปแบบ
3. สื่อการสอนช่วยให้ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตอบสนองตามที่คาดหวังจะให้เกิดในตัวนักเรียนได้

4. สื่อการสอนช่วยครูในการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ
5. สื่อการสอนช่วยครูในการสอนสิ่งที่ไม่อาจนำมาให้นักเรียนดูได้โดยตรง
6. สื่อการสอนช่วยครูในการสื่อความหมายกับนักเรียน
7. สื่อการสอนช่วยในการวินิจฉัย หรือซ่อมเสริมให้นักเรียนได้

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันนี้ไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีการขยายตัวทางวิชาการ และสภาวะที่สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพราะครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบเก่า ๆ ที่ครูยืนพูดหน้าชั้นเรียน และนักเรียนก็เป็นผู้รับฟังจินตนาการแล้วจดจำไป เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง มีการนำสื่อมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนน้อยมาก โดยครูอ้างว่าไม่มีเวลา ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต รวมทั้งยังขาดทักษะในการใช้สื่อแต่ละประเภทด้วย ซึ่งทำให้

ผลผลิตทางการศึกษาส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพที่ไม่น่าพอใจมากนัก (ภรณ์ ทรัพย์พัฒนกุล 2529 : 62) นอกจากนี้ยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นผลกระทบต่อการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ดังผลการวิจัยของ ศันสนีย์ สุริยวงษ์ (2534 : 61 - 63) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนเป็นครั้งคราว และมีปัญหาในการใช้สื่อการสอน คือ ขาดแคลนงบประมาณ ขาดทักษะ และประสบการณ์ ในการใช้สื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ วันงูงา (2533 : บทคัดย่อ) ที่ทำการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัญหาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน คือ มีงบประมาณน้อย และครูมีภาระหน้าที่ในการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ และหาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาวิชาได้ยาก และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 89 - 90) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าการที่ครูไม่ใช้สื่อการสอน เพราะว่าขาดวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ขาดงบประมาณสนับสนุน ครูไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และไม่มีหน่วยงานที่บริการด้านสื่อการเรียนการสอนที่อยู่ใกล้โรงเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้น สื่อการเรียนการสอนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด และประสบปัญหาในการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยรวม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และการอบรมสัมมนา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีอายุต่างกันมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน
3. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน
5. ครูที่ได้รับการอบรมกับครูที่ไม่ได้รับการอบรมมีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด 3A คือ ความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน (Awareness) ความมุ่งมั่นพยายามที่จะผลิตและนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Attempt) และผลที่เกิดจากการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน (Achievement) ซึ่งแบ่งขอบเขตของการศึกษาเป็น 2 ส่วนคือ

- 1.1 สภาพการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.2 ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 18 โรงเรียน จำนวน 269 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามกลุ่มโรงเรียนแล้วสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยในแต่ละชั้นภูมิ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้การจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ซึ่งใช้สัดส่วน 50 % ของจำนวนโรงเรียน ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ได้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน และกำหนดให้ครูผู้สอนทุกคนในแต่ละโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 เพศ แยกเป็นสองกลุ่ม

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 อายุ แยกเป็นสามกลุ่ม

3.1.2.1 ต่ำกว่า 31 ปี

3.1.2.2 31 - 40 ปี

3.1.2.3 41 ปีขึ้นไป

3.1.3 วุฒิต่างการศึกษา แยกเป็นสองกลุ่ม

3.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.3.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน แยกเป็นสองกลุ่ม

3.1.4.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.4.2 5 ปีขึ้นไป

3.1.5 การอบรมสัมมนา แยกเป็นสองกลุ่ม

3.1.5.1 เคยได้รับการอบรมสัมมนา

3.1.5.2 ไม่เคยได้รับการอบรมสัมมนา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นต่อไปนี้

- 3.2.1 สภาพการผลิตสื่อการเรียนการสอน
- 3.2.2 สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 3.2.3 ปัญหาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน
- 3.2.4 ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ผู้สอนและผู้เรียนใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นทั้งวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสาร วัตถุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งกิจกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

1.1 ประเภทสื่อวัสดุ หมายถึง สื่อที่มีความรู้อยู่ในตัวเอง ซึ่งเป็นสื่อที่มีการผูกพัน และสิ้นเปลืองได้ง่าย ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ สไลด์ หุ่นจำลอง เป็นต้น

1.2 ประเภทสื่ออุปกรณ์ หมายถึง สื่อที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ออกมา ให้ได้เห็นหรือได้ยิน ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น

1.3 ประเภทสื่อเทคนิค / วิธีการ หมายถึง สื่อที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ การสาธิต การแสดงละคร การทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

2. การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การนำวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งกระบวนการ และวิธีการมาใช้ประกอบการบรรยาย สำหรับช่วยถ่ายทอดความรู้ เนื้อหา และประสบการณ์ ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การผลิตสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การทำ การประดิษฐ์ หรือการสร้างสื่อ การเรียนการสอนให้เกิดขึ้นหรือมีขึ้นมา ตามกระบวนการให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้การเรียน การสอนบรรลุวัตถุประสงค์

4. ปัญหาการผลิตสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะที่ทำให้เกิดอุปสรรคหรือ ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตสื่อการเรียนการสอน

5. ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะที่ทำให้เกิดอุปสรรคหรือ ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่ง หรือทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการเรียน การสอนไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการให้การสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา และวางแผนการดำเนินงานด้านสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

2.1 ระดับโรงเรียน ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดหาหรือให้การบริการแก่ครูผู้สอน รวมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลพื้นฐานและนำไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และให้การส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานด้านสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น